

103. Het introduceren van een verbruiksbelasting op ongezonde producten (niet zijnde dranken)	
Thema	Gezondheidsgerelateerde belastingen
Doel	Een belastingmaatregel die ongezonde producten duurder en gezonde producten (relatief) goedkoper maakt, kan de consument stimuleren gezondere keuzes te maken en de producent stimuleren het aanbod gezonder te maken
Omschrijving van de maatregel	
<ul style="list-style-type: none"> Het invoeren van een bijzondere verbruiksbelasting op ongezonde voedingsmiddelen. Het betreft een uitbreiding van de Wet verbruiksbelasting alcoholvrije dranken (Wvad). De wet zal dan - naast alcoholvrije dranken - ook gaan zien op deze voedingsmiddelen. 	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> Overgewicht (en obesitas) behoren tot de belangrijkste volksgezondheidsproblemen van dit moment. Ongezonde voeding, bijvoorbeeld producten die toegevoegde suikers bevatten, en weinig beweging (twee belangrijke oorzaken van overgewicht en obesitas) zijn na roken de belangrijkste oorzaak van vermijdbare ziektelast. Om overgewicht en voeding gerelateerde ziekten tegen te gaan, moeten Nederlanders zoveel mogelijk eten volgens de Schijf van Vijf en bewegen volgens de beweegrichtlijn. Consumptie van ongezonde producten kan beter ontmoedigd worden. 	
Kenmerken	
Product	<p>Het gaat om een verbruiksbelasting op de volgende producten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Suiker en snoepgoed; koek en gebak; sauzen en smaakmakers, kruiden zonder suiker en/of zout uitgezonderd; hartige snacks en zoutjes; soepen en bouillon; en ijs.
Belastingplichtige	<p>De partijen die volgens de Wvad belastingplichtige zijn, onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> Degene die een vergunning heeft volgens de Wvad (bijvoorbeeld de ondernemer die de producten produceert); en Degene die de producten heeft ontvangen, maar die geen vergunning heeft.
Belastbaar feit	Uitslag vanuit een inrichting (de plaats waar bijvoorbeeld de producten worden vervaardigd of in opslag liggen).
Maatstaf van heffing	Het gewicht van het totale product.
Tarief	De hoogte van het tarief dient nader uitgezocht te worden.
Drempel/vrijstellingen	<p>De huidige vrijstellingen voor frisdranken in de Wvad zullen mogelijk worden doorgetrokken naar de nieuwe producten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Frisdranken die worden gebruikt als grondstof voor het produceren van andere dranken; Frisdranken die worden gebruikt aan boord van schepen in het verkeer van Nederland naar andere lidstaten (anders dan over binnenwateren); en Frisdranken die worden gebruikt aan boord van luchtvaartuigen. <p>Er is geen aanleiding om een drempel in te stellen, zoals die bestaat voor vruchten-en groentesap. Voor deze dranken wordt op basis van de huidige wetgeving pas belasting verschuldigd als er meer dan 12.000 liter per jaar wordt geproduceerd.</p>
Effecten / Geschiktheid maatregel	
Inpasbaarheid in fiscale structuur	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet aan de randvoorwaarden voor verbruiksbelastingen (op niet-accijnsgoederen). Een nieuwe verbruiksbelasting maakt het fiscale stelsel complexer. Duur wetgevingsproces: afhankelijk van keuze van wetstraject, minimaal één jaar, mogelijk langer.
Doelgroepbereik	<ul style="list-style-type: none"> De doelgroep zijn producenten en consumenten van deze producten.

	<ul style="list-style-type: none"> Naar verwachting wordt deze groep bereikt omdat aangenomen wordt dat de producenten/supermarkten de verbruiksbelasting zullen doorberekenen in de prijs van de producten of proberen te ontlopen door een aanpassing van de productsamenstelling.																								
Doeltreffendheid	<ul style="list-style-type: none"> Producenten zullen in ieder geval een prikkel ervaren om meer producten te produceren die buiten de reikwijdte van de belasting vallen. Afhankelijk van de mate van belastingheffing zal de consument gestimuleerd worden om een gezondere keuze te maken.																								
Doelmatigheid	<ul style="list-style-type: none"> Het IBO Gezonde Leefstijl⁶³ concludeerde dat er verschillende potentieel effectieve maatregelen ter preventie van overgewicht beschikbaar zijn (wettelijk herformuleren van de samenstelling van voedingsproducten, beperking van het aanbod aan ongezonde producten, veranderen van de omgeving, variëren van prijzen van gezonde en ongezonde producten en gerichte programma's of persoonlijke begeleiding met aandacht voor voeding en bewegen). Een prijsverschil tussen gezonde en ongezonde voedingsmiddelen via een belasting past in dit beleid. Daarnaast kan de overheid ook wettelijke normen stellen voor de samenstelling van voedingsproducten, bijvoorbeeld een maximum suiker- of zoutgehalte. Gezien de internationale levensmiddelenmarkt en het principe van wederzijdse erkenning in de EU, is de kans echter groot dat dit tot een ongelijk speelveld leidt.																								
Economie	<ul style="list-style-type: none"> De maatregel leidt tot welvaartswinst, omdat de maatschappelijke kosten van ongezond eten onvoldoende in de prijs verwerkt zijn. De maatregel is een lastenverzwaring en leidt tot een iets hogere inflatie. Er kunnen grenseffecten optreden wanneer mensen hun consumptie verschuiven naar het buitenland.																								
Begroting	<ul style="list-style-type: none"> Voor de grondslag van deze heffing kan aangesloten worden bij data afkomstig uit de Voedselconsumptiepeiling 2012-2016 van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM heeft voor mensen in de leeftijd van 1 tot 80 jaar in de betreffende periode inzichtelijk gemaakt hoeveel gram voedingsmiddelen zij per dag consumeren. In totaal gaat het daarbij om circa 1,2 miljard kilogram consumptie van ongezonde producten. Zie onderstaand een overzicht van de consumptie van ongezonde producten naar productgroepen: <table><tr><th>Productgroep</th><th>Consumptie per hoofd van de bevolking (in kg, p/j)</th><th>Consumptie Nederland (in mln kg, p/j)</th></tr><tr><td>Suiker en snoepgoed</td><td>11,0</td><td>187</td></tr><tr><td>Koek en gebak</td><td>15,0</td><td>256</td></tr><tr><td>Sauzen en smaakmakers</td><td>12,9</td><td>219</td></tr><tr><td>Hartige snacks</td><td>7,5</td><td>128</td></tr><tr><td>Bouillons</td><td>15,5</td><td>264</td></tr><tr><td>IJs</td><td>8,0</td><td>136</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>70,0</td><td>1.190</td></tr></table>	Productgroep	Consumptie per hoofd van de bevolking (in kg, p/j)	Consumptie Nederland (in mln kg, p/j)	Suiker en snoepgoed	11,0	187	Koek en gebak	15,0	256	Sauzen en smaakmakers	12,9	219	Hartige snacks	7,5	128	Bouillons	15,5	264	IJs	8,0	136	Totaal	70,0	1.190
Productgroep	Consumptie per hoofd van de bevolking (in kg, p/j)	Consumptie Nederland (in mln kg, p/j)																							
Suiker en snoepgoed	11,0	187																							
Koek en gebak	15,0	256																							
Sauzen en smaakmakers	12,9	219																							
Hartige snacks	7,5	128																							
Bouillons	15,5	264																							
IJs	8,0	136																							
Totaal	70,0	1.190																							
Overig	<ul style="list-style-type: none"> Naar verwachting zullen de administratieve lasten van belastingplichten in behoorlijke mate toenemen.																								

⁶³ www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/04/01/ibo-gezonde-leefstijl

Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> • Een uitvoeringstoets geeft vanuit het perspectief van de Belastingdienst of vanuit een andere uitvoeringsorganisatie inzicht in de gevolgen van voorstellen van nieuwe wetgeving. • Omdat het hier een nieuwe belasting betreft waarvoor nog geen wetgeving is geschreven, zullen de uitvoeringsaspecten nader in kaart dienen te worden gebracht op het moment dat een conceptwetsvoorstel is geschreven. • Onder voorbehoud van de uitvoeringstoets, kan een nieuwe belasting niet eerder uitgevoerd worden dan 2 jaar nadat het voorstel is ingediend bij de Tweede Kamer. • Aandachtspunt bij deze nieuwe belasting is dat een handhaafbare definitie voor genoemde 'ongezonde producten' zal moeten worden opgesteld, anders zal deze belasting niet handhaafbaar zijn.
---------------------	---